Posudek vedoucího bakalářské práce:

Václav Králíček, *Zrození filozofie z komiksu*

Autor si zvolil nesmírně těžké, byť *žádoucí* téma pokusit se o uvedení do problematiky komiksu a exemplárních komiksových postav za pomoci využití prostředků, které poskytuje filosofie, a především filosofická antropologie. Nejen takovéto, ale právě takovéto zpracování je rozhodným *desideratum* a podivuji se, že doposud nevzniklo více závěrečných kvalifikačních prací věnovaných problematice komiksu, když na zahraničních a převážně zámořských univerzitách náleží *comic studies* k těm nejpopulárnějším a nejbouřlivěji se vyvíjejícím studijním programům. Během práce na tématu se dokonce ukazovalo, jak podnětné může být náležité zpracování komiksových narativů (až klišé) vzhledem k tradičně pojaté filosofické antropologii. Nicméně největší důležitost jsem jakožto vedoucí spatřoval v tom, že **díky problematice komiksu se mi podařilo přivést jednoho dalšího studenta k zájmu o filosofii**. A to považuji pro sebe a svou vědecko-pedagogickou činnost za nejpodstatnější: *nacházet nové způsoby, jak přivádět mladé lidi ke studiu filosofie a spřízněných „duchovních" oborů*.

Metodologickou svízel, jak uchopit roztříštěný a alogický svět komiksových příběhů a jejich postav, jsme se pokusili vyřešit diskusí tří výměrů toho, co je to komiks (McCloud, Eco, McLuhan) (s. 6-9). Autor se pak kvůli své sympatii k C. G. Jungovi pokusil za využití elementárního porozumění a výkladu jeho pojmu archetyp klasifikovat určitý typ komiksového hrdiny, se kterým jsme pak v následujícím výkladu pracovali (s. 9-20). Již při základní schematizaci (protože v komiksu nejde, podle mého přesvědčení, než o *schémata*!) několika vybraných postav neschopných smrti (Deadpool, Kapitán Amerika, Wolverine) jsme aplikovali filosoficko-antropologický výklad za využití textů Maxe Schelera, Friedricha Nietzscheho, Platóna, Aristotela, Arthura Schopenhauera, Thomase Hobbese, Eugena Finka, ale i slavného románu Isaaca Asimova „Já, robot". Schematizace vybraných postav, které spojuje, že nejsou „přirozeně" smrtelné, vynesla na světlo invariantní a prakticky nevyčerpatelný *motiv hranice lidského*: konkrétně člověk-zvíře, člověk-stroj, člověk-bůh/božské, člověk jako smrtelný anebo nesmrtelný. V tomto bodě se tematizace komiksových postav ukázala být opravdu podnětem pro seriózní filosoficko-antropologickou práci a v tomto bodě též práce má, nač eventuálně navázat; byť zároveň i v tomto bodě má co dohánět.

Autor totiž zjevně dosáhl na strop svých akademických možností. V průběhu sepisování práce byla patrná jeho autorská nezkušenost, kterou však postupně zlepšoval. Jakkoli fragmentárně nakonec může předložená práce vypadat, oproti všem předchozím, původním variantám textu se jedná o zdařilý literární útvar. Je vůbec potěšitelné a chvályhodné, že během spolupráce byl naprosto patrný posun v autorových akademických kompetencích.

Jádrem práce je druhá část věnovaná motivu smrti, a to jak jejímu zpodobnění a jejím formám v komiksovém zpracování, tak ve vybraných filosofických tematizacích (s. 20-30). Ideou práce bylo ukázat jednu z podob filosofie, a to jakožto „smiřování se se smrtí“, tzn. ukázat „útěšnou“ (lat. *consolatio*) funkci filosofie. Takto reduktivně pojatá filosofie se pak stala metodickým můstkem pro zpřístupnění hrdinského schématu postav, které (z nejrůznějších důvodů) nepodléhají smrti. Mělo se nám tím pak ukázat, že tento typ hrdinského schématu v komiksu by mohl být *popkulturní* verzí někdejší „konsolidační“ funkce filosofie, či jejím reliktem, transformací nebo substitucí. Neboli, že zvolené komiksové postavy a jejich schémata se těší takové popularitě proto, že nahrazují, či naopak vyjadřují tuto „konsolidační“ funkci filosofie vzhledem ke smrti. Snahou předložené práce tedy bylo hledat a nacházet v komiksových hrdinských schématech *residua* někdejšího filosofického vyrovnávání se s lidskou smrtelností a s případným sněním o možnostech lidské nesmrtelnosti. Měli jsme za to, že náleží bezmála k lidské přirozenosti bát se smrti a toužit po nesmrtelnosti. Vybraný typ komiksových postav pak ztělesňuje tento sen či tuto touhu, avšak tyto postavy zároveň demonstrují trudné důsledky, jež z případné nesmrtelnosti vyplývají.

Líčení problémů těchto důsledků je konečně věnována patrně nejlepší, třetí část předložené práce (s. 31-43). V ní se celá práce jako kdyby rekapituluje, ovšem radikálněji na bezmála „hegelovské“ vyšší úrovni *Aufhebung* (zrušení, které je překonáním, které to zrušené v sobě uchovává) částí předchozích.

Nezastírám, že se nám patrně nepodařilo uspokojivě zpracovat téma do podoby konzistentního výkladu, nýbrž že je *stejně fragmentární, jako je komiks sám*. V komiksu neexistuje konzistentnost, důslednost, přísná logičnost. Jakkoli jsme s tím počítali a snažili se tomu čelit právě za pomoci filosofických výkladů, ve výsledném podání je možné práci vyčítat selektivní svévoli, fragmentární pojednání jak jednotlivých aspektů, tak celkového tématu. Na víc, než textovou a motivickou analýzu jsme se vskutku nezmohli. Ale každý začátek je těžký a žádný – v původním a pravém smyslu slova – pionýr ve své oblasti napoprvé nepodal definitivní a každého uspokojující výkon či dílo. Jsem přesvědčen, že při všech nedostatcích předložené

práce je třeba ocenit, že se jako jedna z prvních (ne-li vůbec první) svého druhu pokusila o podobnou tematizaci komiksu s ohledem na filosoficko-antropologický způsob myšlení.

Především proto práci **doporučuji k obhajobě** s návrhem hodnocení mezi **dobře a velmi dobře podle průběhu obhajoby**.

26. ledna 2018

doc. Aleš Novák, Ph.D.